

ACADEMIA ROMÂNĂ

Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii

– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

Vol. XVII/2024

MEGA

NICOLAE P. LEONĂCHESCU – 90 DE ANI DE LA NAȘTERE

Alin M. OLĂRESCU¹

a.olarescu@unitbv.ro

ABSTRACT: This study presents aspects of the life and work of the distinguished man of culture, creator, researcher and historian of Romanian science and technology: Emeritus PhD Prof. Eng. Nicolae P. Leonăchescu (b. 9 June 1934, Stroești – Argeș, Romania – d. 4 August 2019, Bucharest, Romania). The article is structured as follows: biographical data, years of training, professional career, publications and organization of memory.

KEYWORDS: Nicolae P. Leonăchescu, history of Romanian science and technology, memory, technical, personal and family archives.

Introducere

Nicolae P. Leonăchescu s-a născut la 9 iulie 1934 în satul Stroești – Argeș, dintr-o străveche familie românească ale cărei rădăcini se structurează astfel: Tatăl: Petre L. Leonăchescu (2 decembrie 1891, Stroești – 5 ianuarie 1973, Stroești), dirigintele oficiului P. T. T. Stroești – Argeș; Mama: Maria Gh. Ciolcă (22 iunie 1909, Vâlsănești – 16 august 2009, Stroești), casnică. Bunici paterni: Leon N. Mihalcea – Năndrașu (15 februarie 1845, Bălilești – 19 februarie 1913, Stroești), agricultor, nepotul lui Nicolae M. Năndrașu (1783 – 12 octombrie 1846, Stroești), boier de neam. Badea I. Ionescu – Apostescu (25 mai 1851, Stroești – 26 septembrie 1927, Stroești), casnică. Bunicii materni: Gheorghe I. Ciolcă (1879, Vâlsănești – 1959, Vâlsănești), moșnean, agricultor; Elisabeta N. Sandu (28 aprilie 1884, Vâlsănești – 1953,?), casnică. Frați: Aurelia (20 aprilie 1929, Stroești – 29 ianuarie 2017, Curtea de Argeș), Eugenia (24 august 1937, Stroești – 26 august 2011, Stroești) și Ion (29 august 1941, Stroești –). Legăturile de rudenie: sunt vaste și pe arii mari pentru că familiile de geneză au avut mulți copii care s-au răspândit în toată țara dar și dincolo de hotarele ei actuale. În satul Stroești are rude apropiate în familiile: Ciolcă, Sandu,

¹ Conf. univ. dr. ing., Universitatea Transilvania din Brașov; membru titular al Diviziei de Istoria Științei al Comitetului Român de Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române; președinte de onoare al Societății Cultural – Științifice „Stroești – Argeș”.

Ionescu, Olărescu, Galatioiu, Leonache – Leonăchescu, Toteanu, Trufășilă, Petrescu, Gurilă, Botan ș.a.

I. Anii de școală

A fost elevul Școlii Primare din Stroești – Argeș, în perioada 1941 – 1945, având ca învățătoare pe Elena Al. Ionescu – Păunescu (1906 – 1994) și pe Maria – Tincuța I. Retevoescu – Pintilescu (1924 – 2010), remarcându-se ca un elev conștiincios și atent la evenimentele sociale ce frământau viața satului în acei ani cumpliti ai războiului: *concentrări masive și decedați pe front; contribuție materială a locuitorilor; primirea refugiaților din Moldova de Nord, Basarabia, Bucovina și din Pitești; construcția localului pentru: sediul plășii, Cămin Cultural, Biblioteca satului, camera oficială etc. de către un grup de rudari care au scăpat în acest fel de o eventuală deportare în Transnistria!* [14].

Fig. nr. 1 – Prof. univ. dr. ing. Nicolae P. Leonăchescu DHC
(n. 9 iulie 1934, Stroești – Argeș – d. 4 august 2019, București) – [14]

În perioada 1945 – 1952 a fost elev la Liceul Ion C. Brătianu din Pitești iar „lumea liceului meu din perioada 1945 – 1952 a fost zguduită de mari schimbări cu efecte majore asupra corpului profesoral, elevilor și familiilor acestora.... În vara anului 1948 s-a aplicat „reforma învățământului” printr-un examen de selecție la care au participat absolvenți ai vechilor clase a IV-a ale Ciclului inferior de liceu și noile clase a III-a de Gimnaziu unic; absolvenți din Pitești și de la alte școli din provincie – circa 600 concurenți – au candidat pentru un loc în clasa a VIII –a, de 50 de elevi, după noile standarde școlare. Am intrat în rândul „fericiților câștigători” pe locul patru cu media 9,55. În anii 1948 – 1952, am promovat cele patru clase ale ciclului superior de liceu cu următoarele rezultate: clasa a VIII-a A: media 8,07 (în zilele de 27 aprilie – 19 mai 1949, am fost internat la Spitalul din Curtea de Argeș, Secția Contagioși, ca bolnav de scarlatină; „convalescența” am început-o chiar la 20 mai 1949 prin prezența la lecții și „dând” tezele de rigoare!); clasa a IX-a A: media 8,72; clasa a X-a A: media 9,00 și clasa a XI-a A: media 9,92 – cu Diplomă de Merit (am avut o medie 9,00 la Biologie!). Internatul liceului fusese bombardat de americani în ziua de 6 mai 1944 și timp de cinci ani am găsit sprijin la trei gazde din Pitești: Maria Gh. Nițu (strada Ștefan cel Mare Nr. 28) primii doi ani de gimnaziu: 1945 – 1947; familia Constantinescu – Florescu (str. Oescu, azi Florăriei, Nr. 14), 1947 – 1948; doamna Vasilescu (str. Justiției Nr. 4) în 1948 – 1950. În toamna anului 1950, s-au deschis internatul liceului și cantina aferentă; timp de doi ani școlari, 1950 – 1952 (clasele a X-a și a XI-a) am fost acceptat în spațiul respectiv, nou construit și bine amenajat. Regimul gazdelor era cumplit și nu poate fi uitat pentru că, România postbelică a fost marcată dureros de agresiuni de tip holotropic: seceta; foamete; lipsuri de tot felul; distrugerea elitelor; prigoana politică; jaful trupelor rusești de ocupație; inflație; confiscarea abuzivă a bunurilor mobiliare și imobiliare; cotele obligatorii; exmatricularea elevilor cu „origini sociale nesănătoase”; denunțuri și arestări trucate; cenzura generalizată; „sovietizarea” învățământului; pervertirea tineretului la modele ideologice totalitariste; regimul dictaturii proletarietului; stabilizări monetare; exacerbaria cultului personalităților de sorginte socialistă sau comunistă (Lenin, Stalin, Marx, Engels); promovarea internaționalismului cât mai proletar; raționalizarea și regimul cotelor obligatorii ș. a. m. d. Comunismul primitiv de tip asiatic a fost sursa unor abuzuri de neimaginat.” [14].

Elev atent consemnează într-un jurnal personal toate aceste schimbări sociale, împreună cu opinii și impresii personale care devin sursă bibliografică pentru viitoarele studii și cercetări. Desigur că au existat și

bucurii în viața liceanului Nicolae P. Leonăchescu: *Bucurii? Profesorii cu experiență didactică valoroasă ne ofereau și clipe de destindere. Nu pot uita excursia la Constanța și în împrejurimi efectuată în zilele de 7–10 iunie 1947, cu trenul personal, de un grup numeros de elevi printre care m-am numărat și eu! Galeria marilor profesori din liceul anilor mei de elev este plină cu chipurile unor celebre personalități care au rezistat judecăților necruțătoare ale timpului. Sunt bucuroși a-i menționa, aici, pe cei care mi-au iertat greșelile și m-au ajutat pe drumul aspru al evoluției cultural–științifice și anume: Dumitru P. Mihalașcu și Emil Gh. Morțun (Matematică); Marin Manu Bădescu, George Aman și Drăghici–Virgil C. Mărgineanu (Limba română); Felicia Nucă (Limba franceză); Constantin D. Albu și Tache Sâmbotin (Muzică); Haralambie Ciocan (Chimie); Gheorghe M. Toma (Geografie); Iulian P. Matei (Istorie) ș. a. În rest: lecții, extemporale, teze, ședințe de învățământ ideologic, muncă voluntară, mitinguri, concursuri literare, unificarea organizațiilor de tineret, lectura în grup a articolelor de fond din presa politică a vremii ș. a. m. d. Propaganda comunistă era feroce și elevului nu i se ierta nici o greșeală. „Experimentul Pitești” din celebra închisoare avea efecte și în cadrul liceului din Pitești. Unii dascăli tinerei experimentau pe tinerele vlăstare din băncile aflate în fața lor metode de „educație comunistă” cu aforismul: „Cine rezistă bine! Cine nu rezistă, să plece în altă parte!” În general, din rândul activiștilor tineri recrutați la nivel județean în celulele P. C. R. ori în organizațiile de tineret au apărut și asemenea cadre didactice; unii nici nu aveau calificarea impusă de lege! Pe timpul „foametei”, unele cadre didactice din liceu solicitau alimente de la elevi; cine nu se „conforma” cererilor primea o notă „rea” la materia respectivă. Chiar elevii foarte buni erau șantajați în acest fel! Pot să dau și exemple din clasa mea, a III-a D! Părinții copiilor tratau aceste fenomene cu înțelepciune, aplicând metoda „pașilor mărunți” și a intervenției discrete prin cunoștințe sus–puse [14].*

În anul 1952 intră, ca student, la Facultatea de Instalații și Utilaj a Institutului de Construcții din București, secția Instalații. Decizia o ia în urma unei discuții, avute în vara anului 1951, cu „Ghică C. Leonache, un vecin, rudă cu noi; era un foarte bun maestru instalator și lucra în București. Așa m-am decis: „Voi urma specialitatea Instalații” la facultatea de profil.” [14], iar admiterea s-a făcut fără examen dar nu fără griji și emoții: *Mă pregătisem intens pentru acest examen și la prima probă scrisă am intrat în Sala C1 ca să o susțin. După ce s-a enunțat subiectul la „Algebră și Trigonometrie” iar candidații l-au scris, a intrat în sală secretarul facultății și strigă numele unor candidați printre care și al meu, precizând: „Cei strigați să iasă din sală!” Două*

fete Cosmovici Gh. L. Mona – Marina și Economu A. Anișoara nu veniseră la proba scrisă. Eu am încremenit, frământat de întrebări: „Te pomenești că cineva m-a reclamat că n-am originea socială sănătoasă!” Tata era înregistrat ca „țăran mijlocăș” dar fusese și dirigintele Oficiului PTT Stroești! Candidații proveniți din clase/categorii sociale taxate drept „nesănătoase” (chiaburi, preoți, învățători, „exploatatori”, comercianți, industriași, politicieni etc.) nu aveau dreptul să intre la facultate! Secretarul Mihai Bruștuc – am aflat, ulterior, numele – a explicat: „Dumneavoastră ați fost admiși în facultate pe baza Diplomei de Merit, fără examen. Puteți pleca și vă așteptăm la deschiderea anului universitar!” Acest anunț se baza pe un ordin ministerial pe care îl primiseră în aceeași zi! Pluteam de bucurie! Cineva mi-a șoptit: „Vezi că s-a afișat la avizierul facultății acest anunț și lista respectivă”. Era primul an când se aplica o asemenea metodă la admitere dar n-a fost aplicată decât 2–3 ani și vă imaginați de ce n-au permanentizat-o. M-am dus la avizier, nici o listă! Am intrat în Secretariat și M. Bruștuc mi-a confirmat decizia ministerială în mod ferm. Cosmovici Mona și Economu Anișoara văzuseră lista și au decis: „Hai la ușă să vedem cine e ăsta, Leonăchescu!” Și m-au văzut! Un fiu de țărani români, sărăcăcios îmbrăcat, speriat și de umbra lui; ele erau absolvente ale Liceului „Dimitrie Cantemir” din București! Șocul provocat celor dragi din Stroești, unde am ajuns în aceeași zi, l-am povestit colegului de liceu Constantin Fulgeanu mai târziu iar el a publicat informațiile într-o broșură cu titlul: „Oameni de seamă ai Argeșului: NICOLAE LEONĂCHESCU”, apărută în anul 1992 la Pitești. Ceea ce a urmat se cunoaște: o permanentă luptă cu tine însuși pentru a realiza autodepășirea impusă de statutul final de INGINER! [14].

Viața de student al lui Nicolae P. Leonăchescu, din perioada 1952 – 1957, a fost una plină de evenimente și este descrisă în următorii parametri: anul bobocilor; lumini și umbre; universitari de toate nuanțele; statistica și oamenii; cantine și cămine; capcanele marelui oraș; echipa de gimnastică; un an infernal; o repartiție guvernamentală [14].

II. Activitatea profesională

După o scurtă perioadă (12 iulie 1957 – 9 decembrie 1957) de stagiatură ca inginer energetician la IRECER Pitești, a revenit la Catedra de Termotehnică a Institutului de Construcții București, parcurgând toate treptele ierarhiei universitare: șef de laborator (1957 – 1960); asistent (1960 – 1962); șef de lucrări (1962 – 1968); conferențiar (1968 – 1977) și profesor (9 septembrie 1977 – 15 septembrie 2001, data ultimului examen cu studenții).

În ziua de 25 aprilie 1968 a susținut public teza de doctorat: „Contribuții la studiul propagării căldurii prin sol” – sub conducerea prof. ing. Lazăr Stoicescu, șeful Catedrei de Termotehnică de la Facultatea de Mecanică a Institutului Politehnic București – și a obținut titlul de Doctor inginer în Termotehnică [12]. Avatarurile parcursului doctoral și ale susținerii tezei sunt povestite patruzeci și șase de ani mai târziu, în cartea noastră „La Masa de Pământ. Întâlniri cu Nicolae P. Leonăchescu – 80”.

Devine conducător de doctorat în anul 1990 iar în perioada 1977 – 1981 a fost prodecanul Facultății de Utilaj Tehnologic al Institutului de Construcții București.

În paralel cu activitatea didactică, a desfășurat o susținută activitate tehnică, jalonată astfel:

Inginer energetician la IRECER Pitești în perioada 12 iulie 1957 – 9 decembrie 1957, cu atribuții în domeniul electrificării satelor din fosta Regiune Argeș, contribuind la bunul mers al unor sisteme energetice și la electrificarea unor localități ca: Pesceana – Vâlcea, Sămara, Spineni, Costești – Vâlcea, Căzănești – Vâlcea, Drăgănești – Olt, Rucăr – Muscel etc.

Inginer proiectant – șef, cu jumătate de normă la I. P. T. A. N. A. și după divizare, la I. P. T. T. C. (10 octombrie 1964 – 9 decembrie 1967). În această calitate a proiectat instalații termice la: Stația de releu de pe Coștila – Bucegi și la cea de pe Rânca – Parâng; racord de termoficare Onești; Stația de unde lungi Bod – Brașov; Centrul Radio Combinat; Oficiul PTTR din Neptun și cel din Olănești – Vâlcea; Centrala telefonică automată Drumul Taberei, București; Oficiul Special de Expediere a Presei Casa Scânteii <azi Casa Presei Libere>, București; Fabrica de prefabricate din beton armat din Aiud; Stațiile de Transport Auto din Comănești și Petroșani; Aerogara de mărfuri de la Aeroportul Internațional Otopeni; Intreprinderile de Reparații Auto din Iași, Sibiu și Tecuci etc. [21].

Consilier și proiectant de specialitate la Întreprinderea METROUL București – la proiectarea instalațiilor de microclimă ale metroului bucu-reștean s-a aplicat „metoda Leonăchescu” pentru determinarea sarcinii termice.

Consilier de specialitate la Institutul Român de Standardizare, INCERC București, SC TEHNOSISTEM SA. Conform HCM nr. 26 a făcut parte, ca vicepreședinte, din comisia de recepție a Spitalului Județean din Pitești.

În calitate de expert tehnic la Arbitrajul de Stat, Consiliul Național

al Inginerilor și Tehnicienilor (C. N. I. T.) și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie (C. N. Ș. T.) a expertizat evenimente speciale ca: dezasturul de la Puțul Central Hârnici al Minei de aur de la Gura Barza, județul Hunedoara (3 ianuarie 1973); coroziunea rapidă a instalațiilor termice ale complexului de sere de la Pipera (1975); incendiul de la Fabrica de Casete Radio și Televiziune, București (23 aprilie 1975); conflictul dintre Primăria Municipiului și Combinatul de Lianți din Câmpulung – Muscel, în domeniul alimentării cu apă (1978); explozia unei conducte de gaz din Reșița, de pe o stradă pavată cu zgură de furnal neutralizată deficitar (6 decembrie 1974); explozia unui rezervor de acid clorhidric de la Fabrica de Antibiotice din Iași (23 aprilie 1973).

Ca cercetător științific și expert tehnic a onorat prevederile a douăzeci și două de contracte de cercetare încheiate cu: INCERC, IIMI, IPC și TAGLSIT (pentru CNE Cernavodă); ISPCAIA și ICPILA (pentru silozuri de ciment în Pakistan); Intreprinderea METROUL, IPTANA, ICPTSC, ICPAIUC, INCREST, CNȘT, IPCT din București; Intreprinderea de Materiale de Construcții din Oradea, IPJ Prahova din Ploiești etc.

Domeniile sale de cercetare au cuprins următoarele arii: termotehnica și energetica construcțiilor; sisteme și instalații termice; termodinamica tehnică; istoria tehnicii și științei românești; istoria comunei Stroești-Argeș; istoria Școlii Tehnice Superioare Românești; folclor, studii de caz etc. [16].

Cercetările din domeniul termotehnicii, s-au referit la modele fizice de introducere a entalpiei – generalizarea relațiilor lui L. Onsager privind: forțele și fluxurile termodinamice și ale sursei de entropie; introducerea timpului ca parametru în studiul proceselor ireversibile/nestaționare; definirea puterii drept o „viteză de interacțiune energetică”; procese de transfer de căldură prin medii cu granițe mobile (îngheț/dezghet); analiza și corectarea *constantei lui Neumann*; utilizarea funcțiilor cilindrice în studiul proceselor de frânare (lineare/nelineare; continue/intermitente); extinderea calculului cu diferențe finite la spațiul tridimensional și condiții de unicitate; introducerea conceptului de *perturbări termice locale*.

Au semnalat contribuția autorului Leonăchescu sub diferite forme: „Metoda Leonăchescu” (1981; A. Petrescu, Gh. Duță și P. Vasilescu; pag. 68 – 73) [18]; „Punct Leonăchescu” (1981; C. Bandrabur); “Leonăchescu point” și “Leonăchescu approach” (1983; Adr. Bejan, Londra) [1]; „Puncte Leonăchescu” (1998; Al. Măruță) [11]. În 1994, Adrian Bejan, Duke University, SUA și K. Rupp, SUA, revin cu “Leonăchescu method”

și „Leonăchescu point” iar prof. Stoian Petrescu a constatat că există: „Modelul lui Leonăchescu” și „Modelul Schmidt – Leonăchescu” (1983); „Modelul Schmidt – Vlădea – Leonăchescu” și „Modelul Schmidt – Leonăchescu” (1988) etc. [14]. A obținut două brevete de invenție și unul pentru o inovație și este autorul a trei standarde originale în domeniul Termotehnicii construcțiilor: STAS 7109 – 73 (reeditat în 1986), STAS 6472/7 – 74 (reeditat în 1985) și STAS 6472/9 – 76 <actualmente aflate în vigoare și în uz în variante reeditate>.

A publicat un număr impresionant de lucrări, lista sa de publicații cuprinzând 669 de titluri dintre care 46 de cărți. Menționăm cărțile: *Termotehnică*, Ed. Didactică și Pedagogică, ediția I, 1974; ediția a II-a, 1981; *Probleme de termotehnică*, Ed. Didactică și Pedagogică, 1977; *Transferul căldurii între construcții și sol*, Ed. Tehnică, vol. I, 1981; vol. II, 1989 (Intensificarea proceselor de transfer de căldură prin sol se constată la multe construcții în exploatare). Autorul a introdus conceptul *per-turbări termice locale*, cu aplicație la canale de termoficare, amplasate în teren denivelat sau pe marginea unor ape curgătoare sau staționare etc); *Lexicon de construcții și arhitectură (Fizica construcțiilor)*, Ed. Tehnică, vol. I (A-C), 1985; vol. II (D-M), 1986; vol. III (N-Z), 1988; *Câmpul termic universal*, Ed. Tehnică, 1992, ed. II-a, 2011; *Bătălia pentru Sistemul Metric*, Ed. Ion Creangă, Ed. I, 1986; Ed. a II-a, AGIR, 2013; *Stroești-Argeș. Documente și mărturii*, Ed. Litera, vol. I, 1971, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, vol. II, 1981, Casa de Editură și Librărie Nicolae Bălcescu, București, vol. III, 2000; *Premise istorice ale tehnicii moderne românești*, Ed. Tehnică, vol. I, 1994, vol. II, 1996, Ed. AGIR, ed. II-a, 2007; *Destine și proiecții*, DRIM EDIT, Târgu Jiu, 2003; *Lacrimile Basarabiei*, DRIM EDIT, Târgu Jiu, 2004; *Inginerul Carol S. Caracioni-Crăciun*, Ed. AGIR, 2009; *Studenți români în Franța*, Ed. AGIR, 2011; *Orizonturile cunoașterii*, Ed. AGIR, 2015 – carte ce dezvăluie aria preocupărilor și eforturilor holotropice ale autorului [8, 16]; *Sumare dintr-o viață*, Ed. AGIR, 2019. A publicat atât sub numele său complet – Nicolae P. Leonăchescu – cât și sub următoarele pseudonime: Nicolae Năndrașu, Nicolae Leonăchescu – Năndrașu, N. Leonăchescu – Năndrașu, Leonăchescu Nicolae, N. L., N. P. L., N/L (abreviere bazată pe citirea semnăturii ca „N pe L” adică N. P. L. respectiv Nicolae P. Leonăchescu).

Nicolae P. Leonăchescu a fost: fondator și președinte al *Societății Române a Termotehnicienilor* în perioada 5 martie 1990 – 29 mai 1998; redactor-șef al revistei *Termotehnica* în perioada 1993 – 1998; fondator al *Societății*

Cultural-Științifice Stroești-Argeș, președinte executiv în perioada 30 iulie 1972 – 26 iulie 1992, și președinte de onoare al societății în perioada 26 iulie 1992 – 4 august 2019 (data decesului), activitatea sa fiind continuată de: prof. univ. dr. ing. Emilian N. Baci (președinte executiv în perioada 26 iulie 1992 – 24 iulie 2004 și președinte de onoare în perioada 24 iulie 2004 – 8 ianuarie 2018, data decesului); au urmat conf. univ. dr. ing. Alin M. Olărescu (președinte executiv în perioada 24 iulie 2004 – 28 iulie 2024 și președinte de onoare începând cu 28 iulie 2024) apoi prof. Ioana Georgiana Trandafir, 28 iulie 2024 – prezent. Nicolae P. Leonăchescu a fost membru fondator și vicepreședinte, din anul 1990, al *Societății Cultural-Științifice Getica*; membru fondator și vicepreședinte al *Fundației Cultural-Științifice Mihai Viteazul – Călugăreni* din anul 1993; director al publicațiilor *Posada* și *Stroeștenii* (1996 – 2004); vicepreședinte al *Comisiei de inventică a Academiei Române* (20 noiembrie 1988 – 31 mai 1991); membru, din 16 mai 1973, al *Comitetului Român pentru Istoria și Filozofia Științei și Tehnicii al Academiei Române* (CRIFST) și participant activ la sesiunile și acțiunile acestei structuri, fiind redactor responsabil al lucrării *Ingineri Români. Dicționar Enciclopedic* – volumele I (2016 – ediția definitivă), II (2018) și III (2019), autor al prefeței primului volum (sub pseudonimul Nicolae Năndrașu), în care creează cadrul general și liniile directoare ale redactării unei astfel de lucrări (p. 23 – 25).

Pentru activitatea sa, Universitatea din Craiova i-a acordat, la 12 martie 2004 titlul științific de *Doctor Honoris Causa* în anul 2004, iar Universitatea Tehnică de Construcții i-a conferit, la 17 decembrie 2012, titlul de *Profesor Universitar Emerit*.

A susținut o amplă activitatea parlamentară ca: Deputat de Argeș (7 mai 1996 – 13 decembrie 2004) din partea Partidului România Mare; secretar al biroului Permanent al Camerei Deputaților (1 septembrie 2001 – 13 decembrie 2004). Activitatea lui politică și parlamentară se reflectă în scrierile sale și a fost apreciată de către contemporani. S-a remarcat prin acțiunile de stabilire și întărire a relațiilor cu românii din afara granițelor, fiind un promotor al Unirii Basarabiei cu Țara Mamă. Pentru această susținută activitate a fost recompensat, la 10 decembrie 2004, cu Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler.

III. Organizarea memoriei

Cercetător asiduu al arhivelor românești și străine, Nicolae P. Leonăchescu, a fost omul care a știut ca nimeni altul să-și organizeze

memoria. Astfel a instituit, prin donații, fonduri de documente în diverse biblioteci și arhive: Liceul I. C. Brătianu Pitești, Biblioteca Județeană Pitești, Biblioteca Academiei Române, Arhivele Statului Pitești, Arhivele Complexului Muzeal Golești, Arhiva Societății Cultural – Științifice „Stroești – Argeș” etc.

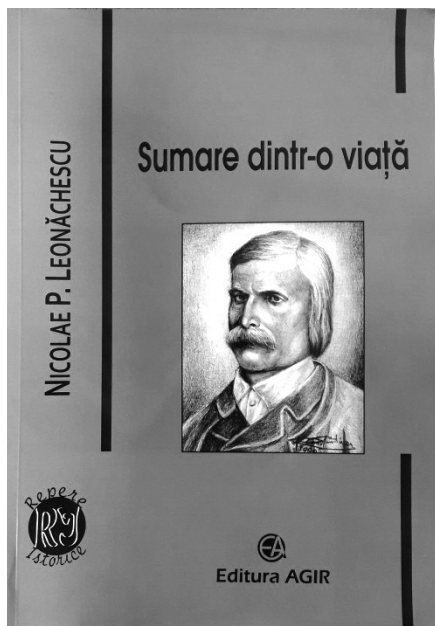

Fig. nr. 2 – *Sumare dintr-o viață*, autor Nicolae P. Leonăchescu. Editura AGIR, București, 2019.

Dincolo de aceste donații și instituire de fonduri a fost permanent preocupat de efectele acțiunilor sale, încercând să salveze de uitare aceste documente ale unei vieți aflate în continuă căutare. Astfel, în anul 2019, la Editura AGIR din București, seria „Repere Istorice” apare cartea *Sumare dintr-o viață*, considerată chiar de autorul său o carte atipică. Atipicitatea acestei cărți este dată de faptul că ea cuprinde, în cele 172 de pagini, rezumatele manuscriselor predate de Nicolae P. Leonăchescu, Arhivelor Statului Pitești.

Cartea este structurată în trei capitole:

Jurnalul unui argeșean – capitol ce redă, pe 87 de pagini, sumarul

însemnărilor din perioada 25 aprilie 1996 – 31 august 2015, defalcat în două subcapitole: *Parlamentarul. Însemnări cu suflul la gură* (vol. 1 – 28) și *Pensionarul. Note finale* (vol. 28 – 40). Acest manuscris se desfășoară pe 11.308 pagini, în 40 de volume, al căror inventar (Anexa 1) cuprinzând numărul volumului, numerotarea paginilor și datele de început și sfârșit (ex. Vol. 1 / pp. 1 – 220, 25 aprilie – 23 septembrie 1996; Vol. 28 / pp. 6995 – 7304, 25 septembrie 2004 – 19 mai 2005) se află în finalul capitolului pentru o mai bună orientare – a cititorului și cercetătorului – atât în carte cât mai ales în arhivă. De asemenea, acest capitol se încheie cu o listă (Anexa 2) a deplasărilor lui Nicolae P. Leonăchescu, în Basarabia și în alte țări, în care sunt redată succint: perioadele, traseele și scopul/tematica deplasării.

Caietele Stroeștenilor – în care sunt redată sumarele a 1.056 de secvențe documentare, desfășurate pe 6.040 pagini de manuscris, cuprinse în 17 volume, completate cu texte, imagini și reproduceri de documente, inclusiv reviste locale de mare valoare. Acest manuscris reflectă preocupările autorului pentru istoria satului Stroești – Argeș, și redă cititorului și mai ales cercetătorului, achizițiile documentare ale lui Nicolae P. Leonăchescu din perioada: 1944 – august 2016. Capitolul este completat de patru anexe: *Anexa 3* cuprinde tabelul colecției de extrase din presă cu tematica Stroești – Argeș, 18 volume totalizând 4264 file în aria temporală 1944 – august 2016; *Anexa 4* cuprinde procesul verbal de donație către Direcția Județeană Argeș a Arhivelor Naționale ale României a fondului „*de documente și mărturii colectate de mine de-a lungul vieții – spre conservare și utilizare competentă* – „ [10]. Lista cuprinde 19 poziții în care sunt descrise succint ceea ce Nicolae P. Leonăchescu a donat Arhivelor Naționale ale României iar arhiviștii A. N. R. – D. J. A. Pitești, delegați, în București, la 31 august 2015, Pribeagu I. Lucian și Sina V. Nicolae, au primit în custodie. *Anexa 5* cuprinde lista deputaților de Argeș în perioada 1920 – 1990, publicată „în perspectiva istoriei politice argeșene <în care> deputații au ocupat un loc aparte. Atât cât a fost, contribuția lor la peisajul legislativ s-a materializat în idei și texte care au asigurat continuitatea și fluenta vieții noastre. Unii deputați au făcut epocă; alții au intrat în neant cu neputințele lor.” [10]. Această anexă prezintă o addenda ce cuprinde trei semnale istorico – științifice: 1. descoperirea de către studentul Nicolae Stoica din Galeș, jud. Argeș, în anul 1956, în râul Vâlsan a trei exemplare din specia asprete², „o

² *Aspretele* este o fosilă vie, fiind cel mai rar pește din Europa și, după unele estimări, chiar din lume. A fost contemporan cu ultimii dinozauri, cu peste 65 de milioane de ani în

fosilă vie” din epoca terțiară – recunoscută științific și înregistrată, în anul 1957, cu denumirea de *Romanichthys Valsanicola*³. 2. Pe raza satului Stroești – Argeș, se află „mlaștina oligotrofă” Lacul cu Ochiu, aflată la 550 m altitudine, singura din Subcarpații Meridionali, unde s-a conservat un „rar fenomen fitogeografic” și unde cercetătorul Gheorghe L. Turcu (n. 1929 – 4 mai 2009) a descoperit (în anii 1958 – 1970) doi taxoni noi în știință (*Betula Hybrida Bechstein*, forma *neocarpatica Turcu*, forma *nova*; *Drosera rotundifolia* L. cu forma *caufoliata Turcu*, forma *nova*) și alți patru taxoni necunoscuți în Muntenia și descriși ca atare în teza sa de doctorat. 3. Savantul Aurelian N. Sacerdoțeanu (20 dec. 1904, satul Ferigile, com. Costești, jud. Vâlcea – 7 iunie 1976, București), istoriograf și arhivist de elită, a prezentat în ziua de 28 iulie 1974, o comunicare la cea de-a 3-a Sesiune Științifică de Vară „Stroești – Argeș”, o comunicare în care a dezvoltat ideea că „râul Vâlsan își trage numele de la un un pește numit vâlsan” arătând că în România există și un munte Zăgan al cărui oronim derivă de la un vultur de altădată, zăgan; iar ambele denumiri: hidronimul Vâlsan și oronimul Zăgan datează din perioada totemică a omenirii când locuitorii se închinau la aceste două ființe: peștele vâlsan și vulturul bărbos zăgan. Așadar două probe lingvistice ale vechimii și continuității populațiilor din aceste zone. *Anexa 6*

urmă, iar astăzi se confruntă cu pericolul dispariției sale din ultimul refugiu în care mai poate fi găsit, râul Vâlsan [27]. Numele genului este format din neolatinul *romanicus* – românesc și grecescul *ichthys* – pește; numele speciei este o latinizare a numelui râului Vâlsan – *valsanicola*, din Muscelele Argeșului, în care a fost descoperită specia; astfel, denumirea științifică a speciei se citește literal „pește românesc de pe valea Vâlsanului” [27]. Denumirea științifică a speciei a fost propusă de Nicolae Stoica, pe baza cutumelor științifice de numire a noilor specii și pe baza dorinței sale de a promova locul său natal și arealul peștelui.

³ În conformitate cu ultimul raport realizat de alpinistul și conservacionistul Alex Găvan – managerul proiectului „Aspretele trăiește – Conservarea aspretelui și salvarea sa de la dispariție”: „În perioada iunie – iulie 2024, s-a desfășurat pescuit științific la asprete cu o echipă de nouă ihtiologi, parte din etapa finală de evaluare a efectivelor speciei, activitate întinsă pe o perioadă de trei ani. Ca rezultat parțial, zilele acestea <iulie 2024 n.a.> s-au identificat 55 de exemplare de asprete, în 6 stații de pescuit științific, pe o lungime de râu de 16 kilometri, între satele Brădetu și Vâlsănești. În 2022, din 57 de aspreți găsiți în 10 stații de pescuit dintr-un total de 21 <de stații n.a.>, doar 6 erau juvenili, câte unul identificat per stație, iar în 2023 nu s-a găsit deloc puiet în cadrul acțiunilor de inventariere a speciei. În cadrul campaniei de pescuit științific de anul acesta, din cele 55 de exemplare identificate până la această oră <iulie 2024 n.a.>, niciunul nu este puiet”. Tot în anul 2024 s-a înregistrat o premieră și anume filmarea aspretelui în mediul său natural, în condiții de noapte dat fiind faptul că este un pește care se hrănește preponderent nocturn [26].

cuprinde poezia *Singur* – prima poezie scrisă de Nicolae P. Leonăchescu, în martie 1947, pe când se afla în gazdă, la Maria Gh. Nițu, str. Ștefan cel Mare, nr. 28, Pitești.

Album fotografic – este titlul celui de al treilea capitol care cuprinde douăzeci și nouă de imagini ce împreună cu legendele și sumarele lor întregesc alcătuirea cărții aducând completări și clarificări vizuale unor texte din cuprinsul cărții.

Prin structura ei, prin natura informațiilor dar mai ales prin varietatea subiectelor abordate (de exemplu aflăm când a murit Oane⁴, poreclit Drăcosul – văcarul legendar al satului Stroești – Argeș dar și contribuțiile lui Nicolae P. Leonăchescu la dicționarul „Ingineri Români” editat de Academia Română prin intermediul CRIFST) și prin preocuparea pentru prezervarea memoriei prin documente scrise, această carte atipică devine un *model de organizare a memoriei* deoarece „cartea este singura noastră soluție contra uitării. Cartea este izvorul speranței. Acest adevăr nu trebuie ignorat!” [10].

Activitatea de salvare și organizare a memoriei, l-a preocupat de timpuriu pe Nicolae P. Leonăchescu astfel la 29 ianuarie 1980, donează DJAN – Argeș, 31 de documente, înregistrate în inventarul cu numărul 1621, încadrate temporal între anii 1515 și 1955 [24]. Anul următor, prin declarația nr. 444/1981, donează aceleași instituții 8 documente originale emise în perioada 1751 – 1865 și inventariate sub numărul 1759 [25]. La acestea se adaugă inventarul cu numărul 2199, care conține 16 documente originale emise în perioada 1737 – 1818 [26]. Instituirea acestor fonduri în Arhivele Naționale a fost remarcată de specialiștii din domeniu care apreciază că dincolo de studiile personale, conțin documente foarte vechi importante pentru istoria locală și națională [21].

Conform inventarului alfabetic al Serviciul Județean Argeș al Arhivelor Naționale care prezintă lista fondurilor și colecțiilor date în cercetare, în decembrie 2017, fondul personal Prof. univ. dr. ing. Nicolae Leonăchescu, cuprinde patru numere de inventar, astfel (nr. inventar/anii extremi): 1734 / (1640 – 1869); 1621 / (1545 – 1921); 1759 (1751 – 1865); 1763 (1972 – 1992) [23].

Nicolae P. Leonăchescu a fost un exponent de marcă al corpului ingineresc european, născut în perioada interbelică și format în timpul celui

⁴ În săptămâna 9 – 17.10.2003 au murit Oane Drăcosul și Tia Dura din Stroești – Argeș, [10, p. 44].

de Al Doilea Război Mondial și imediat după acesta. A provenit din lumea satului românesc, dintr-o familie ce făcea parte, la acea vreme, din clasa de mijloc implicată în economia locală, cu puternice rădăcini în tradiția rurală și tehnică.

Personal a răspuns prezent și s-a implicat în procesul postbelic de reconstrucție. A fost un dascăl pasionat, activ și implicat în viața instituțiilor în care a activat. A nutrit tenacitate și ambiție în organizarea memoriei activității depuse de-a lungul timpului oferind un model valabil pentru organizarea antumă a memoriei și pentru facilitarea accesului viitorilor cercetători la bazele de date întocmite de-a lungul existenței sale. În peisajul universitar european se cunoaște și poate fi documentat un singur exemplu care a acționat similar deși în coordonate sociale diferite: Julius Karl Manfred Natterer [17]. Aceste modele de organizare a memoriei trebuie cunoscute, adaptate și multiplicare dar mai ales valorificate.

IV. Familia

Nicolae P. Leonăchescu s-a căsătorit la 1 august 1959 cu Nicolina P. Săraru (14 august 1935, Pesceana, jud. Vâlcea – 2 iulie 2006, București), absolventă a Facultății de Biologie a Universității din București, educatoare. Are doi copii: Daniela (n. 22 august 1963 –), inginer nuclearist CNE Cernavodă, căsătorită cu Petru N. David (n. 20 mai 1961 –); Ovidiu (n. 14 mai 1968 –), inginer mecanic, căsătorit cu Dana – Mihaela Popescu (n. 13 noiembrie 1968 –), inginer. Nepoți: Alexandra P. David (n. 5 decembrie 1989 –); Octavian – Mihai P. David (n. 11 decembrie 1992 –) și Andrei – Justin O. Leonăchescu (n. 25 martie 2000 –).

A decedat la 4 august 2019, în locuința sa din București iar funeraliile, desfășurate cu onoruri militare, au avut loc în data de 7 august 2019 în satul său natal, Stroești – Argeș.

Concluzii

Profesor universitar de elită, specialist de excepție în termotehnica și energetica construcțiilor,

Nicolae P. Leonăchescu a fost și rămâne un creator de elită în domeniul termodinamicii tehnice românești și un autentic pionier în domeniul istoriei științei și tehnicii românești.

Dincolo de toate acestea NICOLAE P. LEONĂCHESCU fost un OM: care și-a împlinit destinul prin muncă, cercetare, știință – prin studiile sale

publicate și care a scotocit arhivele naționale și internaționale pentru a scoate la iveală istoria satului Stroești – Argeș și istoria tehnicii românești. A fost un om căruia viața, sub toate aspectele sale nu i-a fost străină – a cunoscut-o, a iubit-o și a prețuit-o „Băgând viață în anii săi!”, a înțeles și respectat mecanismele vieții și societății. S-a dedicat total satului său natal, Stroești – Argeș, ridicându-l la rangul de „cel mai mediatizat sat din România” și apărându-i aprig istoria, tradiția și patrimoniul. În calitate de parlamentar în anii 1996 – 2004, a întrezărit valoarea legăturilor cu românii din Republica Moldova și Transnistria și făcut numeroase deplasări însoțite de donații masive de carte românească – multe dintre ele desfășurate în condiții grele [14, 10]. Pentru profesorul Nicolae P. Leonăchescu fiecare stroeștean reprezenta o legătură cu satul său, o punte de comunicare și de colaborare, iar dumnealui deținea puterea și arta de a discerne și evalua calitățile fiecăruia și a le cultiva, văzând, în același timp, și defectele dar acționând discret pentru diminuarea lor. A fost un fidel și aprig luptător pentru FAMILIE, VIAȚĂ, NEAM și SAT și s-a dovedit un PATRIOT, cu totul dezlegat de ideologii sau fanatisme. Pentru Nicolae P. Leonăchescu ADEVĂRUL ISTORIC, probat de dovezi, documente și mărturii, a fost literă de lege. A știut ca nimeni altul, să discearnă între DOCUMENT și MĂRTURIE, între istoria consemnată în documente și istoria orală. A înțeles de timpuriu nevoia de sacru și a creat legende și a împământenit tradiții bazate pe istoria locului. A ajutat discret pe multi stroeșteni și semeni ai săi – discreția este semnul smereniei – și a format OAMENI – există în mediile academice expresia „Școala Leonăchescu” sau „Ai băut apă după Leonăchescu!”. A fost un căutător, spirit neliniștit, avid de cunoaștere și de nou! Un om drept, bun și blând dar aprig care nu se sfia să arate unde greșeau semenii! A iubit și apărut satul Stroești – Argeș mai presus de orice, dăruindu-se pe sine acestuia și studiilor privitoare la Istoria Științei și Tehnicii din România!

Nicolae P. Leonăchescu a fost un OM care ne lasă o moștenire spirituală, științifică și culturală bogată. O moștenire demnă de urmat dar foarte grea prin însăși jaloanele sale!

Nicolae P. Leonăchescu a fost un model de integritate, demnitate și acribie profesională, iar aceste modele trebuie cunoscute, apreciate și valorizate.

Bibliografie:

- [1] Bejan, A., *N. P. Leonăchescu, Heat Transfer between Buildings and Soil. Editura Tehnică, Bucharest, 1981 (in Romanian)*. Recenzie în: International Journal Of Heat And Mass Transfer, Vol. 26, nr. 7, p. 1105, 1983, Londra, Anglia.
- [2] Drăgan, G. (coord.), *Ingineri Români. Dicționar enciclopedic. Vol. I*. Editura Mega, Cluj – Napoca, România, 2016.
- [3] Drăgan, G. (coord.), *Ingineri Români. Dicționar enciclopedic. Vol. II*. Editura Mega, Cluj – Napoca, România, 2018.
- [4] Drăgan, G. (coord.), *Ingineri Români. Dicționar enciclopedic. Vol. III*. Editura Mega, Cluj – Napoca, România, 2019.
- [5] Leonăchescu – Năndrașu, N., *Stroești – Argeș. Documente și mărturii. Vol. I*. Editura Litera, București, România 1971.
- [6] Leonăchescu – Năndrașu, N., *Stroești – Argeș. Documente și mărturii. Vol. II*. Editura Editura Scrisul Românesc, Craiova, România, 1981.
- [7] Leonăchescu – Năndrașu, N., *Stroești – Argeș. Documente și mărturii. Vol. III*. Casa de Editură și Librărie „Nicolae Bălcescu”, București, România, 2000.
- [8] Leonăchescu, N. P., *Orizonturile cunoașterii*. Editura AGIR, București, România, 2015.
- [9] Leonăchescu, N. P., *Premise istorice ale tehnicii moderne românești*. Ediția a II-a. Editura AGIR, București, România, 2007.
- [10] Leonăchescu, N. P., *Sumare dintr-o viață*. Editura AGIR, București, România, 2019.
- [11] Măruță, Al., *Transferul căldurii între construcții și sol. Vol. II, de N. Leonăchescu. Editura Tehnică, București, 1989*. Recenzie în: HIDROTEHNICA, nr. 2, p. 77, 1990, București, România.
- [12] Năndrașu, N., *Personalități din Stroești – Argeș. Vol. I*. Editura AGIR, București, România, 2007.
- [13] Olărescu, A. M., *Inginerul Nicolae P. Leonăchescu*. Mss. 223 pp., 2021.
- [14] Olărescu, A. M., *La Masa de Pământ. Întâlniri cu Nicolae P. Leonăchescu – 80*. Editura Lux Libris, Brașov, România, 2014.
- [15] Olărescu, A. M., *Nicolae P. Leonăchescu – o viață dedicată creației*. În: Studii și comunicări/DIS. Academia Română, Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii, Vol. 12, Nr. XII, pp. 409 – 420, 2019, Editura Mega, Cluj – Napoca, România.
- [16] Olărescu, A. M., 2016. *Nicolae P. Leonăchescu: Orizonturile cunoașterii*. În Studii și Comunicări/DIS, Academia Română, Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii, Divizia de Istoria Științei, Vol. IX, pp. 427 – 433, Editura MEGA, Cluj-Napoca, ISSN 1844 – 9220, ISSN – L 1844 – 9220.
- [17] Olărescu, A. M., 2022. *Nicolae P. Leonăchescu și Julius K. Natterer, două modele*

- de organizare a memoriei.* În Studii și Comunicări/DIS, Vol. XV, pp. 335 – 360, Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române, <https://www.ceeol.com/search/journal-detail?id=2458>.
- [18] Petrescu, A., Duță, Gh., Vasilescu, P., *Încălzirea clădirilor industriale.* Editura Tehnică, București, România, 1981.
- [19] Petrescu, St., Petrescu, V., *Metode și modele în termodinamica tehnică.* Editura Tehnică, București, România, 1988.
- [20] Rîzniș, F., 2001. *Arhive personale și familiale.* Vol. I, Repertoriu arhivistic. Arhivele Naționale ale României, București.
- [21] Stana, D., Bălan, I. *Nicolae P. Leonăchescu – 75.* Biobibliografie. Editura TEHNICA – INFO, Chișinău, Republica Moldova, 2009.
- Surse internet – inventare online:*
- [22] A.N. – S.J.A.N. – ARGEȘ, 2017. Lista fondurilor și colecțiilor date în cercetare de către serviciul județean Argeș. Inventar alfabetic al fondurilor și colecțiilor. Web site: <http://arhivelenationale.ro/site/wp-content/uploads/2017/06/Lista-fondurilor-%C5%9Fi-colec%C5%A3iilor-date-%C3%AEn-cercetare-de-c%C4%83tre-serviciul-jude%C5%A3ean-Arge%C8%99-decembrie-2017.pdf>, accesat la data de 30.05.2022.
- [23] A.N. – S.J.A.N. – ARGEȘ, 2022. Inventare online. Fond personal Leonăchescu Nicolae. Inv. 1621. Web site: http://arhivelenationale.ro/site/download/arhive_judetene/arges/Fond-personal-Leonachescu-Nicolae.-Inv.-1621.pdf, accesat la data de 30.05.2022.
- [24] A.N. – S.J.A.N. – ARGEȘ, 2022. Inventare online. Fond personal Leonăchescu Nicolae. Inv. 1759. Web site: http://arhivelenationale.ro/site/download/arhive_judetene/arges/Fond-personal-Leonachescu-Nicolae.-Inv.-1759.pdf, accesat la data de 30.05.2022.
- [25] A.N. – S.J.A.N. – ARGEȘ, 2022. Inventare online. Fond personal Leonăchescu Nicolae. Inv. 2199. Web site: http://arhivelenationale.ro/site/download/arhive_judetene/arges/Fond-personal-Leonachescu-Nicolae.-Inv.-2199.pdf, accesat la data de 30.05.2022.
- [26] Găvan, A., 2024. Aspretele trăiește – Conservarea aspretelui și salvarea sa de la dispariție. Proiect al Fundației Alex Găvan. Web site: <https://aspreteletraieste.ro/>, accesat la data de 29.08.2024.
- [27] ***, 2013. Catalogul habitatelor, speciilor și siturilor Natura 2000 în România. Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice – Direcția Generală Protecția Naturii, web site: https://infonatura2000.cndd.ro/documents/Catalog_Infonatura2000.pdf, accesat la data de 29.08.2024.

